

Torstai 28. huhtikuuta 2016

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT

EUROOPAN PARLAMENTTI

P8_TA(2016)0142

Lapsen edun turvaaminen EU:ssa Euroopan parlamentille esitettyjen vetoomusten perusteella

Euroopan parlamentin päätöslauselma 28. huhtikuuta 2016 lapsen edun turvaamisesta EU:ssa Euroopan parlamentille esitettyjen vetoomusten perusteella (2016/2575(RSP))

(2018/C 066/01)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 228 artiklan,
- ottaa huomioon SEUT-sopimuksen 81 artiklan 3 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 24 artiklan,
- ottaa huomioon lapsen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 8 ja 20 artiklan, joissa korostetaan hallitusten velvollisuutta suojella lapsen identiteettiä ja myös hänen perhesuhteitaan,
- ottaa huomioon vuonna 1961 tehdyn konsulisuhteita koskevan Wienin yleissopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan b alakohdan,
- ottaa huomioon 29. toukokuuta 1993 tehdyn Haagin yleissopimuksen lasten suojelusta ja yhteistyöstä kansainvälisissä lapseksiottamisasioissa,
- ottaa huomioon tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevista asioista ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27. marraskuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 ⁽¹⁾ (Bryssel II a),
- ottaa huomioon lapsen oikeuksia koskevan EU:n toimintasuunnitelman (COM(2011)0060),
- ottaa huomioon lapsen oikeuksia käsittelevän yhdeksännen eurooppalaisen foorumin keskusteluasiakirjaan sisältyvät suuntaviivat,
- ottaa huomioon perusoikeusviraston toteuttaman lastensuojelujärjestelmiä koskevan kartoituksen,
- ottaa huomioon lukuisat lasten hyvinvoinnista vastaavien viranomaisten menettelyistä ja lasten oikeuksien suojelusta, lapsen huoltajuudesta, lapsikaappauksista ja lastenhoidosta vuosien varrella EU:n eri jäsenvaltioista vetoomusvaliokunnalle toimitetut vetoamukset sekä Saksaan 23. ja 24. marraskuuta 2011 (Jugendamt), Tanskaan 20. ja 21. kesäkuuta 2013 (sosiaalipalvelut) ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 5. ja 6. marraskuuta 2015 (suostumukseen perustumattomat adoptiot) tehtyjen tiedonhankintamatkojen raporteissa esitetyt suositukset,

⁽¹⁾ EUVL L 338, 23.12.2003, s. 1.

Torstai 28. huhtikuuta 2016

- ottaa huomioon kansainvälisiä vanhempien tekemiä lapsikaappauksia käsittelevän Euroopan parlamentin sovittelijan roolin ja tehtävät,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 216 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että lapsen etu on asetettava etusijalle kaikissa lastenhoitokysymyksiin liittyvissä päätöksissä kaikilla tasoilla;
- B. toteaa, että EU voi toteuttaa perheoikeudellisia toimenpiteitä, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia (SEUT-sopimuksen 81 artiklan 3 kohta), myös adoptioasioissa;
- C. ottaa huomioon, että liikkuvuuden lisääntyminen EU:ssa on lisännyt sellaisten rajat ylittävien lastensuojeluasioiden määrää, joihin liittyy huoltajuuden menettäminen;
- D. katsoo, että lapsen huoltajuuteen liittyvillä kysymyksillä on huomattava vaikutus jokaisen asianosaisen henkilön elämään ja koko yhteiskuntaan, ja toteaa, että Bryssel II a -asetuksessa on puutteita ja että sen tuleva tarkistaminen on oivallinen tilaisuus vahvistaa sen säännöksiä;
- E. katsoo, että liikkumis- ja oleskeluvapauden kaltaisen perusoikeuden käyttäminen ei saisi aiheuttaa suurempaa uhkaa lapsen oikeudelle perhe-elämään;
- F. katsoo, että lapsilla, joiden vanhemmat käyttävät oikeuttaan liikkua vapaasti, on oikeus ylläpitää säännöllisesti henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä vanhempiinsa, paitsi jos tämä on lapsen edun vastaista, perusoikeuskirjan 24 artiklan mukaisesti;
1. palauttaa mieliin, että lapsiin liittyvistä tapauksista tehtyjen vetoamusten suuri määrä osoittaa, että Bryssel II a -asetuksen täytäntöönpanossa on vakava ongelma;
 2. katsoo, että kaikkien lastensuojelujärjestelmien yhteydessä olisi pantava täytäntöön valtioiden rajat ylittävät mekanismit, joilla otetaan huomioon rajat ylittävien konfliktien erityispiirteet;

Lastensuojelu ja oikeudellinen yhteistyö EU:ssa

3. kehottaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön seuranta- ja arviointijärjestelmiä (asiaa koskevien sosioekonomisten ja kansallisuuden mukaan eriteltyjen tilastojen kanssa) kansallisen koordinoitikehyksen puitteissa lapsia koskevissa rajat ylittävissä tapauksissa; suosittaa, että komissio koordinoi tiedonsiirtoa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä;
4. kehottaa neuvostoa tiedottamaan jäsenvaltioiden toteuttamista erityistoimista synergioiden aikaansaamiseksi 28 kansallisen lastensuojelujärjestelmän välillä;
5. kehottaa määrittelemään tarkistetussa Bryssel II a -asetuksessa selkeästi käsitteen "vakituinen asuinpaikka";
6. korostaa Bryssel II a -asetuksessa säädettyä kansallisten viranomaisten veloitetta tunnustaa ja panna täytäntöön toisessa jäsenvaltiossa annetut tuomiot lapsiin liittyvissä tapauksissa; kehottaa jäsenvaltioita lisäämään ja parantamaan oikeuslaitostensa yhteistyötä lapsiin liittyvissä tapauksissa;
7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita osarahoittamaan ja edistämään perheoikeudenkäynneissä muiden EU-maiden kansalaisille apua tarjoavan foorumin sekä yhteisen eurooppalaisen hätäpuhelinpalvelun perustamista lapsikaappauksia tai lasten hyväksikäyttöä koskevia tapauksia varten sekä antamaan neuvontaa lastensuojelutoimista ja adoptointimenettelyistä;
8. kehottaa komissiota antamaan EU:n kansalaisille lastensuojelua koskevista institutionaalisista järjestelyistä selkeitä ja helpokäyttöisiä käytännön tietoja sisältäviä ohjeita, joissa keskitytään erityisesti adoptointiin tai lasten sijoittamiseen ilman vanhempien suostumusta sekä vanhempien oikeuksiin eri jäsenvaltioissa;

Torstai 28. huhtikuuta 2016

Sosiaalipalvelujen rooli lastensuojelussa

9. kehottaa jäsenvaltioita omaksumaan ennaltaehkäisevän lähestymistavan ja varmistamaan asianmukaiset ja resursseiltaan riittävät toimintapolitiikat, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan välttää lastensuojelumenettelyjen käynnistäminen ottamalla käyttöön varhaisvaroitusmenettelyjä ja seurantamekanismeja sekä myöntää asianmukaista tukea perheille ensisijaisina huoltajina erityisesti heikossa asemassa olevissa yhteisöissä, joissa on sosiaalisen syrjäytymisen riski;
10. korostaa, että yksittäisten tapausten asianmukaista arviointia perheisiin liittyvissä kysymyksissä ei saisi vaikeuttaa säästötoimenpiteistä johtuvilla määrärahojen leikkauksilla etenkin, kun on kyse sosiaalipalvelujen laadusta;
11. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarjoamaan erityiskoulutusta sosiaalityöntekijöille ja muille ammattilaisille, jotka ovat tekemisissä lapsia koskevien rajat ylittävien tapausten kanssa;
12. kehottaa toimivaltaisia viranomaisia siinä jäsenvaltiossa, joka aikoo lähettää sosiaalityöntekijöitä toiseen jäsenvaltioon selvittämään lapsen adoptoimista tai sijoittamista koskevaa tapausta, ilmoittamaan tämän jäsenvaltion viranomaisille, että selvitys aiotaan tehdä;

Lastenhoitoon liittyvät oikeudelliset menettelyt

13. kehottaa jäsenvaltioita nimeämään perhetuomioistuimiin erityisiä osastoja tai rajat ylittäviä sovitteluelimiä käsittelemään rajat ylittäviä lapsiin liittyviä tapauksia; korostaa, että tuomion antamisen jälkeisen tilanteen asianmukainen seuranta on erittäin tärkeää myös silloin, kun kyseessä on yhteydenpito vanhempiin;
14. kehottaa jäsenvaltioita panemaan järjestelmällisesti täytäntöön vuonna 1963 tehdyn Wienin yleissopimuksen määräykset ja varmistamaan, että suurlähetystöille tai konsulaattiedustustoille tiedotetaan alusta alkaen kaikista lastensuojelumenettelyistä, joissa on osallisina niiden omia kansalaisia, ja että niillä on täysi oikeus tutustua asiaankuuluviin asiakirjoihin; ehdottaa, että konsuliviranomaisten sallitaan osallistua käsittelyyn kaikkiin vaiheisiin;
15. kehottaa jäsenvaltioita takaamaan vanhemmille oikeuden säännölliseen tapaamiseen lukuun ottamatta tapauksia, joissa tämä olisi haitallista lapsen edun kannalta, ja sallimaan sen, että vanhemmat käyttävät vierailujen aikana lastensa kanssa äidinkieltään;
16. suosittaa, että jäsenvaltiot antavat vanhemmille alusta alkaen ja lapsiin liittyvien oikeudenkäyntien kaikissa vaiheissa täydelliset ja selvät tiedot oikeudenkäynnistä ja sen mahdollisista seurauksista; kehottaa niitä ilmoittamaan vanhemmille oikeudellista tukea ja apua koskevista säännöistä esimerkiksi toimittamalla heille luettelon kaksikielisistä erityisasianajajista ja tarjoamalla tulkkauspalveluja, jotta voidaan välttää tapaukset, joissa vanhemmat antavat suostumuksensa ymmärtämättä täysin sitoumustensa vaikutuksia; suosittaa myös, että vanhemmille, joilla on lukemisvaikeuksia, tarjotaan asianmukaista tukea;
17. suosittaa, että vahvistetaan lasten kuulemista kansallisissa siviilioikeudenkäynneissä koskevat vähimmäisvaatimukset perusoikeuskirjan 24 artiklan mukaisesti;
18. suosittaa, että tuomari, asiantuntija tai sosiaalityöntekijä kuulee vanhempia ja lapsia erikseen, jotta voidaan välttää se, että lapsiin pyritään vaikuttamaan tai heistä tulee lojaliteettiristiriitojen uhreja;
19. suosittelee, että lastensuojelua koskevissa rajat ylittävissä oikeudenkäynneissä määritellään kullekin vaiheelle enimmäiskestoaika, jotta lapsen perheen jäsenillä laajemmassa mielessä on riittävästi aikaa ilmaista kantansa ja hakea lapsen adoptoimista tai jotta vanhemmat voivat ratkaista ongelmansa ja ehdottaa kestäviä vaihtoehtoja ennen lopullisen adoptointipäätöksen tekemistä; katsoo, että ennen kuin mistään adoption kaltaisesta pysyvästä ratkaisusta päätetään, on tehtävä biologisen perheen tilannetta koskeva asianmukainen uudelleenarviointi;
20. kehottaa jäsenvaltioita antamaan alkoholi- tai huumeriippuvuudesta kärsiville vanhemmille kohtuullisesti aikaa, jotta heillä on todellinen mahdollisuus parantua ennen kuin oikeus tekee lopullisen päätöksen heidän lapsensa adoptoinnista;

Torstai 28. huhtikuuta 2016

21. kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota kaikkien asianosaisten kansallisen ja unionin tason sidosryhmien rajat ylittävissä sovittelussa antamiin suosituksiin;

Lapsen sijoittaminen ja adoptio

22. toteaa, että EU:ssa ei ole mekanismeja, jolla tunnustetaan automaattisesti toisessa jäsenvaltiossa annetut kansalliset adoptointimääräykset; kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota sääntelemään kansallisen adoptoinnin tunnustamista ja ottamaan huomioon lapsen edun ja noudattamaan asianmukaisesti syrjimättömyysperiaatetta;

23. kehottaa jäsenvaltioita kannustamaan muita kuin sopimusvaltioita liittymään vuonna 1993 tehtyyn Haagin yleissopimukseen, mikä takaisi, että kaikki lapset hyötyvät samoista standardeista ja auttaisi välttämään takeiltaan heikompia rinnakkaisia järjestelmiä; kehottaa jäsenvaltioita välttämään raskasta byrokratiaa sellaisten kansainvälisten adoptioiden tunnustamisessa, jotka jo on tunnustettu toisessa jäsenvaltiossa;

24. korostaa, että on tärkeää tarjota kaikenlaisissa kasvatus- tai adoptiojärjestelyissä oleville lapsille sijoituspaikka, joka tarjoaa lapselle parhaat mahdollisuudet ylläpitää siteitä kulttuuriseen taustaan sekä oppia ja käyttää äidinkieltä; pyytää lastensuojeluun liittyviin oikeuskäsittelyihin osallistuvia jäsenvaltioiden viranomaisia pyrkimään kaikin tavoin siihen, että vältetään sisarusten erottaminen toisistaan;

25. kehottaa jäsenvaltioita suuntaamaan erityistä huomiota ja tukea vanhemmille ja erityisesti naisille, jotka ovat olleet perheväkivallan uhreja joko lapsina tai aikuisina, jotta voidaan estää heitä joutumasta uudelleen uhreiksi siten, että heiltä poistetaan automaattisesti lastensa huoltajuus;

Vanhempien tekemät rajat ylittävät lapsikaappaukset

26. kehottaa komissiota julkaisemaan tulokset, joita on saatu edistettäessä lapsikaappaustapauksiin liittyvää rajat ylittävää yhteistyötä, jonka se julisti ensisijaiseksi tavoitteeksi lapsen oikeuksia koskevassa EU:n toimintasuunnitelmassa;

27. kehottaa neuvostoa tiedottamaan rajat ylittävien lapsikaappausten hälytysjärjestelmien perustamisessa saavutetuista tuloksista ja tekemään rajat ylittäviä lapsikaappauksia koskevia asianmukaisia yhteistyösopimuksia komission suuntaviivojen perusteella;

o

o o

28. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.
